

HULP VOOR MENSEN met PSYCHISCHE AANDOENINGEN IN MONGO

DOEL

Betere levensomstandigheden voor ongeveer 40 mensen met epilepsie of psychische aandoeningen en hun families in Mongo.

ACHTERGROND

Tsjaad en Mongo

Tsjaad is een arm land in de Sahel. In de Human Development Index van de VN staat het op de 186^e plaats van 188 landen in totaal. In internationaal perspectief is Tsjaad nog steeds een stabiele factor in een instabiele regio en wordt het land gezien als partner van Europese landen in de strijd tegen terrorisme in de Sahel. Op die positie concentreert zich ook de nieuwe overheid – sinds april 2021 een militaire junta. De eigen bevolking wordt al decennia lang verwaarloosd.

Mongo is de hoofdstad van de provincie Guéra, in het hart van Tsjaad. Er wonen ongeveer 100.000 mensen en er ligt geen meter asfalt.

Leven met psychische aandoeningen

Mensen die lijden aan mentale of psychische aandoeningen boezemen in Tsjaad nog angst en schaamte in, of het nu gaat om psychoses, epilepsie, cerebrale parese of andere stoornissen. In het beste geval denkt de omgeving (en de patiënt zelf) dat zulke aandoeningen het gevolg zijn van een straf voor de familie, van God of lokale goden voor een overtreding die misschien al generaties eerder plaats vond. In het ergste geval, maar dat is vaak, geloven mensen dat een patiënt door de duivel bezeten is. Beide ideeën hebben vergaande gevolgen voor de patiënt en voor zijn of haar familie.

Ten eerste worden patiënten door hun families zo veel mogelijk verstoppt voor de buitenwereld en vaak zelfs vastgebonden, vrijwel permanent. Familieleden durven hen soms ook niet goed te verzorgen. Ze zijn daardoor vuil, slecht gevoed en meer dan eenzaam.

Uit schaamte zoeken de meeste families geen hulp bij het ziekenhuis van Mongo, hoewel daar een arts en twee verplegers werken die ervaring hebben met de diagnose en behandeling van een aantal psychische stoornissen.

Veel families zoeken wel hulp bij *marabouts*, traditionele genezers die onderdelen van de islamitische traditie gebruiken om te proberen de patiënt te verlossen van een vloek of van de duivel. Maar die *marabouts* vragen veel geld, jaar in jaar uit. Mensen verkopen soms hun huis en hun landbouwgrond om hen te kunnen betalen. Ze raken hun bron van inkomsten kwijt en verarmen zo erg dat ze om twee redenen – de patiënt en hun armoede – buiten de gemeenschap komen te staan.

Maar hulp is goed mogelijk

Natuurlijk zijn er psychiatrische aandoeningen waaraan in het arme Tsjaad heel weinig te doen is. Maar veel lijden kan wel verlicht worden. Epilepsie is goed te behandelen met Fenobarbital, psychosen met Haldol. Patiënten zijn dan in staat om eenvoudige activiteiten te ondernemen (nb, ze

zijn meestal nauwelijks geschoold) om wat eigen inkomen te verwerven en hun bestaan meer inhoud te geven.

Doelgroep

Het is moeilijk te zeggen hoeveel mensen in en om Mongo lijden aan epilepsie of psychische stoornissen, omdat families hen voor de buitenwereld verbergen. Ongeveer 40 patiënten zijn bekend, maar we rekenen erop dat het aantal groter zal blijken als er meer hulp is. Bij voldoende financiering kunnen zeker 40 patiënten en hun families gevolgd worden.

ACTIVITEITEN

Hulp aan patiënten

- Opsporen van patiënten thuis. Kennismaken met gezinnen en patiënten. Hen overtuigen van het nut om medische hulp te zoeken.
- Bijwonen van consultaties in het ziekenhuis. (2 dagen per week). De sociaal werker hoort dan welke medicatie de arts voorschrijft, en hoe (vaak) die moet worden ingenomen.
- Regelmatig bezoeken van patiënten die behandeld worden, om erop toe te zien dat ze hun medicijnen daadwerkelijk innemen,

Bijstand voor families

- Morele steun en advies.
- Bescheiden materiële hulp. De gewoonte van families om vreemden uit schaamte buiten de deur te houden is sterk. Daarom zal het nuttig zijn om bij de eerste kennismaking kleine giften te kunnen aanbieden waarmee in basisbehoeften wordt voorzien, zoals een mat om op te zitten, een emmer, riet voor dakreparaties; of gierst, bonen.
- Financiële hulp voor de aanschaf van medicijnen.

Inkomsten verwervende activiteiten

- Hulp bij de keuze en opzet van inkomsten verwervende activiteiten, zoals de verkoop (in de eigen straat) van water of voedingsmiddelen, het maken van matten, breiwerk etc.
- Organisatie van lessen in bijvoorbeeld breien, naaien, vlechten van matten en manden e.d.

Bewustwording

- Voorlichting over de medische en behandelbare aspecten van psychische aandoeningen in openbare instellingen en in uitzendingen van de lokale radio RCM.

UITVOERING

Alle activiteiten van zorg en raadgeving worden gedaan door een gediplomeerd sociaal werker, Botol Adoum, die zich full-time inzet. Hij wordt bijgestaan door een part-time medewerker, Abel Oumar voor boekhouding en vervoer.

Botol leerde Braille schrijven en lezen op de lagere school voor blinden in Mongo. In 2018 deed hij eindexamen aan het “gewone” Lyceum in de stad. Vervolgens ging hij naar de hoofdstad Ndjamena waar hij een driejarige opleiding tot sociaal werker deed. Dat kon dankzij de medewerking van Abel, die in dezelfde periode in Ndjamena een management opleiding volgde. De twee deelden een kamer en op weg naar school zette Abel Botol elke dag met de brommer af bij diens school. De vriendschap groeide. Ze haalden ieder hun diploma, keerden terug naar Mongo en besloten samen te blijven werken voor de hulp aan mensen met een psychische stoornis. Abel zal Botol per brommer naar zijn afspraken brengen, de boekhouding doen en bijvoorbeeld de communicatie per e-mail.

Dit team werkt in overleg met een maatschappelijk werker van het ziekenhuis van Mongo (die daarvoor een kleine premie ontvangt).

Er zal speciale aandacht worden besteed aan de waardigheid van patiënten en aan de bescherming van hen en hun familie tegen intimidatie, verwaarlozing of minachting door hun omgeving.

Het team krijgt een kleine kantoorruimte in het gebouw van de afdeling Sociale Zaken van de gemeente Mongo. Het gebruik van de ruimte is gratis, maar hij moet gemeubileerd worden.

BEGELEIDING EN FOLLOW-UP

Het project wordt administratief ingebed als project voor de integratie (inclusie) van mensen met een lichamelijke of mentale beperking bij het programma in Tsjaad van de Leprazending. De lokale programmadirecteur, de Nederlandse Geeske Zijp (die al ruim 30 jaar in Tsjaad woont en werkt), houdt het project ook inhoudelijk in de gaten. Een vrijwilliger van Denkend aan Tsjaad bezoekt het project eind 2022.

Botol en Abel werken in deze fase als free-lancers voor het lokale programma van de Leprazending. (De gebudgeteerde vergoedingen zijn gelijk aan het minimum loon in Tsjaad.) In principe kunnen ze in de toekomst “geïntegreerd” worden als ambtenaar, hetgeen betekent dat de overheid hun salaris betaalt. Tsjaad heeft een beleid dat de “integratie” van mensen met een beperking als Botol zelfs prioriteit geeft. Of deze integratie in de komende twee jaar plaats vindt is niet zeker, door de achterstanden die de overheid heeft met alles.

De initiatiefnemers zoeken in ieder geval nieuwe financiering bij lokale donoren (UNICEF, Franse ambassade, kerken) om de voortgang van het project te waarborgen.

Met steun van de provinciale afdeling Sociale Zaken hoopt het project een voorbeeld te worden voor soortgelijke activiteiten in andere delen van de provincie.

BUDGET

(bedragen in Fcfa)	<u>Jaar 1</u>	jaar 2
Volgen van patiënten		
aanschaf brommer	750.000	
benzine 5 resp 6000 Fcfa/ maand	60.000	72.000*
onderhoud brommer	30.000	60.000
Bijstand aan families		
(matten, emmers, riet etc)	150.000	300.000
voedingsmiddelen	100.000	200.000
medicijnen	150.000	300.000
Inkomsten verwerving		
10 startkapitaaltjes voor kleine handel	250.000	300.000
lessen rietvlechten, breien etc	200.000	200.000
10 microkredieten		250.000
Kantoor materiaal		
aanschaf tafels, stoelen	54.000	
papier, nieltang etc	51.000	28.500
Bewustwording		
Radiopraatjes 2 x 30.000	60.000	60.000
Personeel		
Vergoeding sociaal werker 13x 70.000	910.000	910.000
Vergoeding assistent (boekhouding, vervoer)	650.000	650.000
Premie sociaal werker ziekenhuis 13 x 25.000	<u>325.000</u>	<u>325.000</u>
subtotaal	3.740.000 Fcfa	3.655.500
	5701,61 euro	5572,79 euro
Totaal 11.270,- euro		

*In het tweede jaar worden mensen op iets grotere afstand van het centrum van de stad bereikt.